

Motion till riksdagen 2005/06:Sk28

**av Jörgen Johansson m.fl. (c, m, kd)
med anledning av prop. 2005/06:125**

Beskattning av visst hushållsavfall som förbränns, m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att införa skatt på förbränning av hushållsavfall.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om ett skärpt producentansvar i syfte att uppnå en bättre styrning.

Sammanfattning

Regeringens proposition om beskattning av förbränning av hushållsavfall kommer att leda till avsevärda öknings av renhållningsavgifter samtidigt som miljöeffekten i stort sett kommer att utebli. Avfall är inte ett bränsle bland andra. Avfallsförbränning är en miljöriktig metod för behandling av avfall som inte lämpar sig för att på annat sätt återvinnas. Därmed kan energi tillvaratas, genom fjärrvärme och el, som annars skulle ha gått till spillo. Vi menar att det inte finns några hållbara motiv för att införa en skatt som genererar så höga merkostnader för aktörerna och hushållen med så liten miljöeffekt. Denna proposition är således ännu ett av de förslag från den socialdemokratiska regeringen som under en miljövänlig flagga endast är ämnad att inkassera skatteintäkter till staten. Vi menar i stället att ett skärpt producentansvar är en bättre väg för att uppnå de önskade effekterna med ökad materialåtervinning.

Skatt på förbränning av sorterat avfall

Eftersom avfallshierarkin är utgångspunkten för utformningen av avfallssystemet måste även de ekonomiska styrmedlen ta sin utgångspunkt i att depo-

Fel! Okänt namn på

nering och förbränning skall komma i sista hand. Senare års explosionsartade utbyggnad av förbränningsanläggningar för avfall, till följd av deponiskatt och deponiförbud, är en alltför kortsiktig lösning som låser fast oss onödigt långt ned i avfallshierarkin.

Avfall är ett problem, men på samma gång en resurs. Avfall kan förbrännas och då ge energi för uppvärmning av bostäder och el till industrin. Det kan materialåtervinnas och därmed minska resursslöseriet. Livsmedelsrester och liknande kan rötas till biogas som ersätter fossila bränslen och därmed bidrar till att minska oljeberoendet.

Avfallsdebatten måste föras så att vi för varje fraktion och vid varje tillfälle väljer den lösning som är samhällsekonomiskt mest lönsam och miljömässigt bäst lämpad. För att detta skall kunna ske, är det viktigt att via ekonomiska och administrativa styrmedel såväl styra avfallsflöden som stimulera en mångfald av behandlingsformer.

Det är viktigt att avfall omhändertas på ett effektivt och miljöanpassat sätt. För en stor del av avfallet är förbränning det bästa valet. I Sverige har vi en för Europa unik möjlighet att nyttiggöra energin i avfallet i väl utbyggda fjärrvärmesystem. Om förbränningen kan ske i kraftvärmeverk blir avfallsbehandlingen ännu mer effektiv genom att inte bara fjärrvärme kan produceras utan även högvärdig el.

De energislag som är skattebefriade, nämligen energi från avfall, biobränsle och industriellt spillvärme, har setts som viktiga verktyg för att minska oljeberoendet och på senare tid koldioxidutsläppen. När avfall omhändertas skall energin återvinnas och därmed minska användningen av prima bränslen.

Att elda primära bränslen är inget självändamål utan målet måste vara att tillgodose människans energibehov med minsta möjliga användning av jordens resurser. Att utnyttja energi som annars går förlorad skall inte bestraffas utan uppmuntras.

Vid förbränning av speciellt osorterat avfall uppstår dock en mängd utsläpp som är skadliga för människors hälsa såväl som för naturen. Liksom för alla verksamheter är tydliga och långsiktiga regler att föredra även inom avfallsområdet. Deponiförbudet har varit föranmält i god tid. Det är bara att beklaga att styrmedlen på deponisidan inte följts av långsiktiga regler för förbränningssidan. De förbränningsanläggningar som i dag har tagits i drift skall nu utnyttjas effektivt och i första hand förbränna sorterat avfall, där återanvändning och materialåtervinning inte bedöms som miljömässigt eller samhällsekonomiskt motiverat.

Den föreslagna skatten är att betrakta som helt fiskal

Uppkomsten av avfall och därmed indirekt avfallseldningen motverkas bäst genom ett styrmedel som påverkar varuproduktionen, alltså tidigare i produktens livscykel. Vi menar att det är dags att utveckla och vässa producentan-

svaret så att det blir enklare att använda och miljönyttan blir större. Vi menar att det inte bara är förpackningar och vissa produktslag som skall ingå i producentansvaret utan samtliga material i produkterna skall innefattas av producentansvaret. Det är på detta sätt vi kan minska mängden uppkommet avfall och genomföra ett tekniskifte för miljövänliga produkter, från tillverkning och hela vägen till omhändertagandet av avfallet.

Förbränningsskatt är ett trubbigt instrument som är svårt att utforma för att styra särskilda avfallsflöden. Den föreslagna modellen riktas också helt mot den fossila delen av avfallet och lämnar biologiskt nedbrytbart avfall och materialåtervinning av trä och papper utanför. Skatten tar alltså inte sin utgångspunkt i avfallshierarkin, vilket vi menar är en brist.

Med den föreslagna skatten belastas den som medverkar till omhändertagande av det oönskade avfallet. Denne får sedan överföra kostnaderna på den som tidigare i kedjan skall ändra sitt beteende, trots att det i dagsläget egentligen inte finns något alternativ till förbränningen för merparten av det fossila avfallet.

Eftersom skatten kommer att drabba hushållen negativt utan att någon nämnvärd miljöeffekt kommer att uppnås föreslås riksdagen besluta att avslå förslaget om skatt på förbränning av avfall. Vad som i motionen anförs om ett skärpt producentansvar för att uppnå önskade miljöeffekter bör ges regeringen till känna.

Ineffektivt

Den allmänna uppfattningen är att skatten skulle få en mycket begränsad effekt på mängden avfall som kan styras till materialåtervinning. I den underliggande utredningen anges att minskningen blir ca 4 %, dvs. 96 % av avfallet kommer att belastas med skatt utan att det sker någon förändring, till en skattekostnad av 600–900 miljoner kronor/år. Det skulle således innebära mycket höga kostnader för en liten ökning av återvinningen och det presenteras inte några samhällsekonomiska vinster som kan motivera denna höga kostnad.

Stockholm den 3 maj 2006

Jörgen Johansson (c)

Lennart Hedquist (m)

Lars Gustafsson (kd)